

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra KIRKE-SPEJL

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 250.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig10val-shoot-idm139947085262752/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Kirke-Spejl

sorte Hav med Middelhavet; men Konstantinopel var den Gang, vel ikke som Bysantinerne indbildte sig, det ny Jerusalem i Tusendaars-Riget, der med Ild fra Himmelen forsvaredes mod alle sine Fjender, men var dog, ligesom Ægypten i Oldtiden, et historisk Hødes, med Skyggen af alt, hvad der havde glimret i Grækenland og straalet i Palæstina; saa Vesterledens Folkstammer trængte lige saa vel til at lære Visdom i Konstantinopel, som Israels Folk til at oplæres i Ægypten. Med Skyggerne af gammel Lov og Ret, Kunst og Haandværk, Politi, Handel, Toldvæsen, Krigsmagt til Lands og Vands, og alt hvad der enten hører eller menes dog endnu at høre til en civiliseret og vel indrettet Stat, fandt man nemlig ene her Skyggerne af de gamle Grækere og af de græske Kirkefædres Tungemaal og af en saa almenhistorisk Videnskabelighed, som havde fristet Livet ved Oldtidens Slutning og Middelalderens Begyndelse, men kunde og skulde først i Nyaarstiden blomstre og bære Frugt for Menneskelivet. Der havde da ogsaa, som Prinsesse Anna lærer os, vor lærde Skole ganske nylig faaet sit Forbillede i Vajsenhus-Skolen, stiftet af Kejser Alex, hvor Latinerne kunde lære Græsk, og Nygrækernes vankundige Børn lære baade klassisk Græsk og Latin, ved Stille-Øvelser efter Grammatik og Lexikon. Prinsessen, som selv en Del Aar havde taget Del i denne Skolemester-Leg, beskriver den nu vistnok med rette som en Leg af de gamle Børn paa de unges Bekostning; men i den aandeløse Tid hørte dog ogsaa denne kostbare Leg med til at bevare Sammenhængen mellem den gamle og den ny Tids Oplysning og Dannelse; saa vi skal ikke sørge alt for meget over, at de bysantinske Stilianer og Longobarder, som Prinsessen kalder dem, lige til nu har gaaet igjen i Vesterledet under Navn af klassiske Aander, men skal kun, det bedste vi kan, sørge for, de med alle andre Spøgelser bliver forsvarlig nedmanede og giver Plads for Folke-Aanderne, som nu, da Gjengangerne har forgjort hele det offentlige Liv, nys er opvaagnede, ikke til at sejpine, men til at vederkvæge Ungdommen, ikke til at forplante deres Død, men til at forklare deres Liv.

I Konstantinopel mødtes da alle det store Korstogs navnkundige Helte: Godfred og hans Broder Baldwin fra Lotringen, Kongebroderen Hugo fra Paris, Grev Steffen af Blois, der skal have ejet saa mange Borge, som der er Dage i et Aar, Robert Kongesøn fra Normandiet og Grev Rajmund fra Provence, saa vel som de normanniske Prinser Boemund og Tankred fra Neapel; og vi kan ikke her ophoide os ved alt,

Kirke-Spejl

hvad de maatte døje med Kejser Alex, før de fik Lov til at komme over Strædet ved Dardanellerne, men kun bemærke, at hvad der især yppede Kiven imellem dem, var den strænge Tro-skabs-Ed, Kejseren forlangte af Ridderne; thi det gik da i Konstantinopel, ligesom senere hos os: at jo mindre Lid man slog til Ord og Eder, des strængere gjorde man Formularerne, saa at naar Prinsessen forundrer sig over, at Boemund var den eneste, som svor glat paa alt, hvad man forlangte, medens Tankred var hartad ikke at bevæge til det mindste, da fulgte det naturligvis af, at hvem der ikke agter at holde Ord, ser gjerne, at man forlanger Umuligheder af ham, medens ordboldne Folk helst lover saa lidt som muligt.

Den Fjende, der skulde bekæmpes i aaben Mark, var som sagt Seldsjukerne, en mahomedansk Tyrkestamme, der først i Midten af det ellefte Aarhundrede var kommen for Dagen, men havde biot i een Menneske-Alder bemægtiget sig hele det sydvestlige Asien og selv hele Natolien paa en Ubetydelighed nær; og Kejser Alex var saa magtesløs imod dem, at hans Datter selv bekjender, at han i Krigen med Normannerne kun havde stolet paa Væringerne og paa tyrkiske Lejetropper; saa at naar Konstantinopel ikke alt nu skulde blive Hovedstaden i Tyrket, da var det paa den høje Tid, der kom Hjælp, som forsløg, og den kom ved Korstoget.

De tre Stæder, som nu paa det store Korstog maatte kjøbes i dyre Domme med Strømme af Blod, var Nicæa (Isnik) i Natolien, Antiokia i Syrien og Jerusalem; og herved stilles det os vidunderlig klart for Øje, at det kristelige Skin, hvormed Kirkeriget og Korstoget glimrede, var, som Skin betragtet, saa ægte som muligt; thi naar vi husker, at det var paa det store Kirkemøde i Nicæa under Konstantin den store, at den kristne Statskirke fik sin Grundlov, at det var i Antiokien, at Kristen-Navnet med Englerøst blev gjort til Døbenavn for Jøder og Hedninger, og at det var i Jerusalem, de glødende Tunger til Evangeliets Forkyndelse paa alle Folks Modersmaal blev Menigheden skjænkede med den Helligaand, da ser vi strax, at disse tre hellige Stæders Indtagelse paa aandelig Maade, i Herrens fulde Rustning, var ganske rigtig det kristelige Størværk, der under Korsets Banner maatte øves, førend Menigheds-Livet kunde naa sit Maal med apostolisk Bevidsthed, Kraft og Visdom.

Hvorledes nu Kejser Alex spillede Ræv med de troskyldige